

Uloga znanstvenih i stručnih ustanova u obuzdavanju infodemije

Doc. dr. sc. Tea Vukušić Rukavina
Medicinski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Infodemija

- informacijska epidemija vijestima prvenstveno onim na društvenim mrežama...
lažne vijesti, teorije zavjere

- UN agencije upozoravale na štetan učinak infodemije i lažnih vijesti
- SZO – infodemija je kao i virus, iznimno zarazna i širi se eksponencijalnom brzinom (kolovoz 2020)

Immunizing the public against misinformation

25 August 2020

Soon after the world started getting used to the terms coronavirus and COVID-19, WHO coined another word: "infodemic" — an overabundance of information and the rapid spread of misleading or fabricated news, images, and videos. Like the virus, it is highly contagious and grows exponentially. It also complicates COVID-19 pandemic response efforts.

"We're not just battling the virus," said WHO Director-General Tedros Adhanom Ghebreyesus. "We're also battling the trolls and conspiracy theorists that push misinformation and undermine the outbreak response."

Do sad o COVID-19 znamo:

- ne uzrokuju ju 5G signali (1,5 milijun ljudi vidjelo YouTube video prije no što je uklonjen)
- ne može se izliječiti molitvom (7 milijuna Youtube pregleda)
- kao ni vitaminom C, koloidnim srebrom, čajevima niti esencijalnim uljima (preko milijun pregleda)
- virus nije nastao u laboratorijima, ni kineskima, ni kanadskima, kako bi nas se svih smjestilo u format Big Brothera (800.000 pregleda)

Porast stopa simptoma anksioznosti (6.33% do 50.9%), depresije (14.6% do 48.3%), PTSP-a (7% do 53.8%), psihološke patnje(34.43% do 38%), utvrđeno u općim populacijama u Kini, Španjolskoj, Italiji, Iranu, SAD-u, Turskoj, Nepal u i Danskoj.

Rizični čimbenici za razvoj mentalnih poremećaja:

- ženski spol,
- mlađa dobna skupina (≤ 40 g),
- pozitivna osobna psih. anamneza,
- nezaposlenost,
- studentski status, i
- često korištenje društvenih mreža u svezi informiranja o COVID-19.

na koji način, koliko često i gdje se informirati o situaciji u kojoj se nalazimo?

INFODEMIC

- preporuke stručnjaka za mentalno zdravlje: važno je ostati informiran, ali imati granicu
- gdje je ta granica?

Pitanje odgovornosti?

čije?

suradnja službi i medija

"Na medijima je ogromna
odgovornost u ovom trenutku"

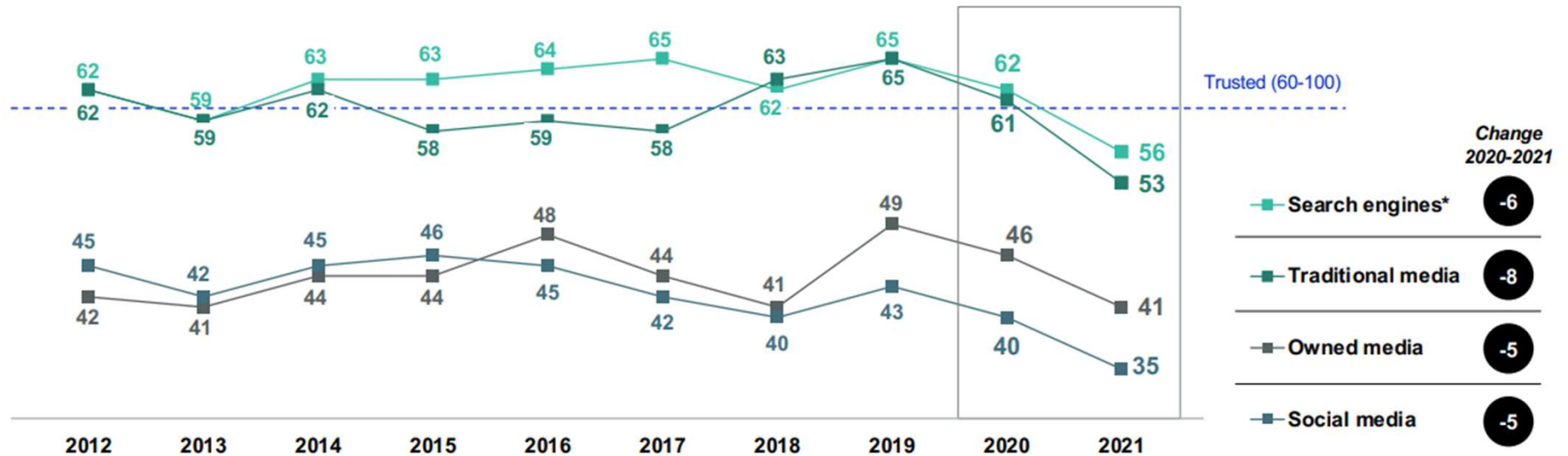
↑
**PANDEMIC
PUTS TRUST TO THE TEST**
↓

TRUST IN ALL INFORMATION SOURCES AT RECORD LOWS

Percent trust in each source for general news and information

Global 22

2021 Edelman Trust Barometer

Kome vjerovati?

- nacionalni krizni stožer – ima sve relevantne informacije o tome kakva je situacija, koje su aktualne mjere i što trebamo učiniti
- 20% osoba u HR je preplašeno, frustrirano i zbunjeno dok pretražuju informacije na Internetu (istraživanje Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu)
- jednom kad započnu pretraživanje, ne mogu stati...postaje im sve gore i gore
- 70% sudionika navodi da im informiranost pomaže

COVID-19: The importance of science in an era of distrust and disinformation (7.4.2020.)

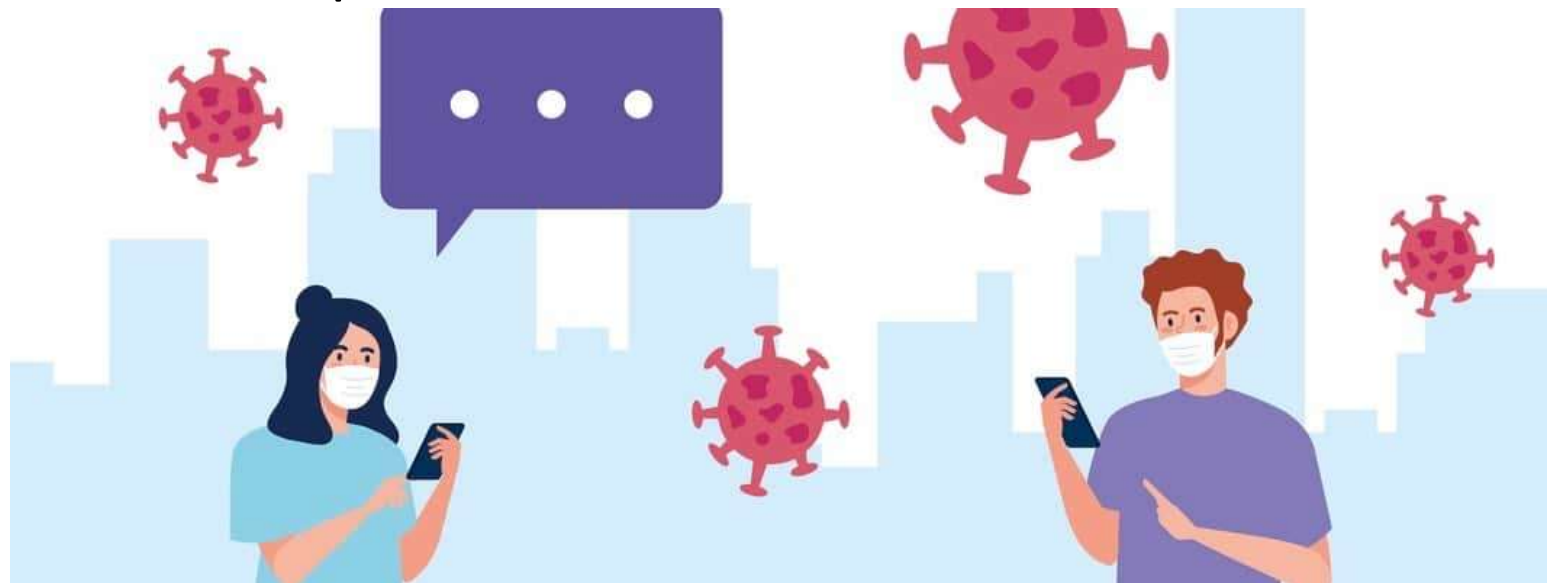
Dr. Patrice Harris, predsjednica the American Medical Association.

- We call **on media** to be **vigilant in communicating factual information from credible sources** and to challenge those who chose to trade in misinformation;
- We call **on tech platforms** to **advance evidence-based information from credible sources** and reduce the spread of misinformation.
- We call on **our government's scientific institutions**, now and in the future, to be **led by experts protected from political influence**.
- We call for an **environment** in which physicians, scientists and other experts are **free to communicate evidence-based, factual information** without fear of retaliation or retribution.

COVID-19: The importance of science in an era of distrust and disinformation (7.4.2020.)

- That's why we all have a responsibility to seek out, and share, information only from **credible** sources.
- **It is science that** will bring about proven treatments for COVID-19.
- **It is science** that will bring about a vaccine.
- **Every person in this nation shares accountability** in fighting this virus. And we **all** have a responsibility to do our part.

Preporuke Hrvatske psihološke komore

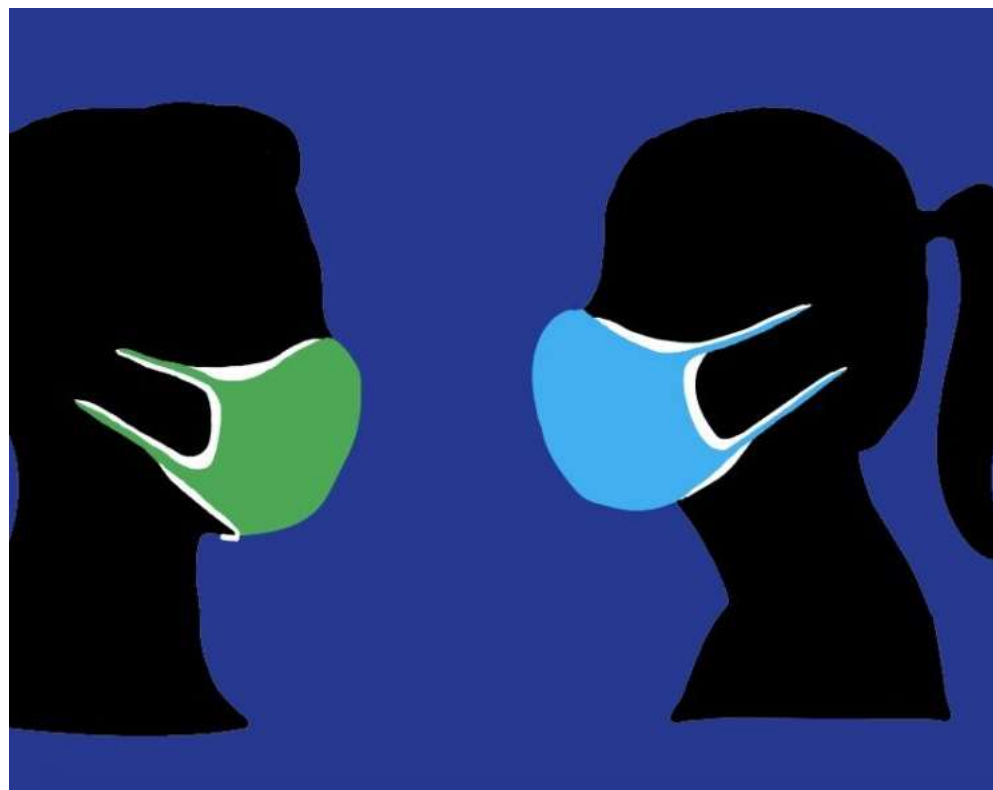

- vijesti pratiti jednom (max 2 puta dnevno) na provjerenim kanalima, portalima, emisijama koji prenose službene informacije Nacionalnog kriznog stožera i drugih relevantnih hrvatskih stručnjaka
- pratite ih i na društvenim mrežama službene stranice s točnim i provjerenim informacijama [koronavirus.hr](https://www.koronavirus.hr) HZJZ-a

„Stavi masku i odmakni se“

povjerenje u Nacionalni stožer civilne zaštite jedan od značajnih prediktora poštivanja mjera

istraživanje ukazuje na važnost održavanja povjerenja građana kroz transparentnu i pravovremenu komunikaciju, transparentnost i dosljednost u primjeni mjera za suzbijanje pandemije, te uvažavanje mišljenja znanstvenika prema kojima, cjelokupna javnost iskazuje najviše povjerenja.

Bagić D. Šuljok A. „Stavi masku i odmakni se“ – istraživanje determinanti protektivnog ponašanja od bolesti COVID-19 u Hrvatskoj. Sociologija i prostor. 2021

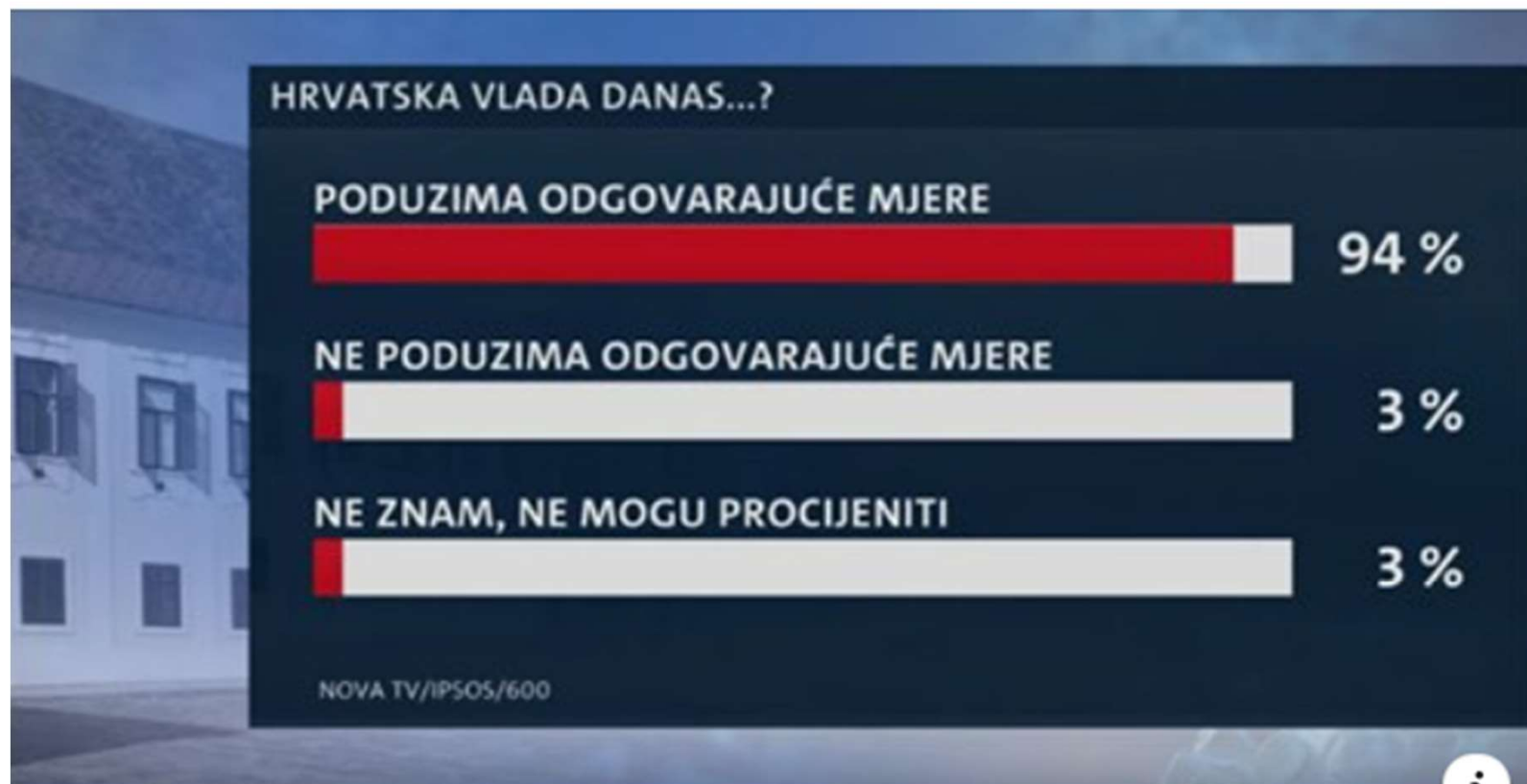

Direktno.hr

28. ožujka 2020. · 🌐

Građani imaju veliko povjerenje u Vladu i Krizni stožer.

DIREKTNO.HR

BEZREZERVNA PODRŠKA Hrvati vjeruju Vladi i Kriznom stožeru pri donošenju odluka vezanih uz bolest COVID-19

....do prozivki da su produžena ruka politike

TELEGRAM

Trebaju li nam novi ljudi u Stožeru? Povjerenje Hrvata u Vladinu borbu s koronakrizom je poražavajuće

PRETPLATITE SE

PRIMAV

POLITIKA & KRIMINAL

Trebaju li nam novi ljudi u Stožeru? Povjerenje Hrvata u Vladinu borbu s koronakrizom je poražavajuće

Opet smo pri dnu EU ljestvice: istraživanje pokazuje da 72 posto građana misli kako Vlada ne zna što radi u korona-krizi

Što moram znati

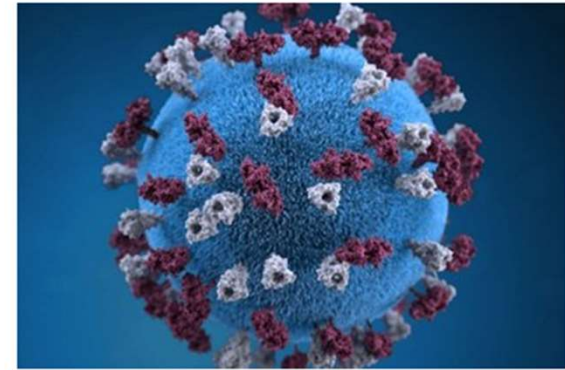
Privremena zabrana i ograničenje prelaska preko graničnih prijelaza RH

Stožer civilne zaštite Republike Hrvatske donio je odluku o privremenoj zabrani i ograničavanju prelaska preko graničnih prijelaza Republike Hrvatske. Odluka se primjenjuje **do 15. lipnja 2021. godine.**

Cijepljenje protiv COVID-19 bolesti: Najčešća pitanja i odgovori

Stručnjaci Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo odgovorili su na najčešća pitanja vezana za cijepljenje protiv COVID-19 bolesti.

Osnovne mjere zaštite od zaraze koronavirusom SARS-CoV-2

Zadnje ažurirano

Cijepljeno je 40% odraslog stanovništva!

Objavljeno: 5. lipnja 2021.

U petak 4. lipnja broj osoba koje su primile najmanje jednu dozu cjepiva dosegao je 1.329.754, čime je cijepljeno 33% ukupnog stanovništva, odnosno 40% odraslog stanovništva. Od 1.329.754 cijepljenih osoba, za njih 569.149 cijepljenje je završeno što čini 14% ukupnog odnosno 17% odraslog stanovništva.

„Zahvaljujući predanosti i trudu zdravstvenih djelatnika, napredujemo prema željenom cilju. Cilj nam je do kraja lipnja procijepiti 50 posto odraslog stanovništva i tako sigurnije ući u predstojeću turističku sezonu. Iako je cijepljeno 40 posto odraslog stanovništva i epidemiološke prilike su nešto povoljnije, bitno je napomenuti kako epidemija još traje i ne smijemo se opušitati. Unatoč toplom vremenu, virus se i dalje širi. Ovom prigodom pozivamo sve građane da se prijave za cijepljenje i ne odgađaju prijavu. Omogućeno je dovoljno cjepiva za sve i cijepljenje je jedini način da suzbijemo prijenos zaraze i tako zaštitimo najugroženije.“, izjavila je prim. dr. sc. Ivana Pavić Šimetin, dr. med.

Najveći obuhvat cijepljenih prvom dozom postignut je u Gradu Zagrebu (38,3% ukupnog stanovništva, odnosno 46,5% odraslog stanovništva), a završeno cijepljenje u najvećem je obuhvatu ostvareno u Sisačko-moslavačkoj županiji (18,7% ukupnog, odnosno 22,4% odraslog stanovništva).

Tagovi

[CJEPLJENJE](#)
[HZJZ](#)
[IVANA ŠIMETIN PAVIĆ](#)
[IZVJEŠĆE](#)
[LIPANJ](#)

POVEZANE OBJAVE

- Izvrsna vijest: Više od pola milijuna osoba završilo je cijepljenje!
- Veliki interes za cijepljenje čak i u nedjelju – utrošeno gotovo 14.000 doza!
- Nove cijene PCR testova u HZJZ
- Svjetski dan oboljelih od tumora mozga
- Cijepljenje od 12 godina
- Uz zvuke gitare Ante Gela cijepljeno oko 1000 studenata medicine i ostalih zdravstvenih studija
- Reprezentativac Milan Badelj cijepio se protiv bolesti COVID-19
- U organizaciji HZJZ-a cijepljeno 350 članova URIHO-a
- Cijepljena svaka treća odrasla osoba!
- Cijepljenje u tvrtkama u punom zamahu

NOVE OBJAVE

- Nove cijene PCR testova u HZJZ
- COVID-19 – izvješće HZJZ-a
- Svjetski dan oboljelih od tumora mozga
- Cijepljeno je 40% odraslog stanovništva!
- Poziv na razgovor – pripravnik, sanitarni inženjer, prvostupnik sanitarnog inženjerstva

mef.hr stranice

STUDENTI / 30. 4. 2021.

**Biranje izbornih predmeta
za studente 1. godine
studija medicine**

NOVOSTI / 23. 4. 2021.

**3. izdanje Priručnika sa
zadacima za upis na
Medicinski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu**

NOVOSTI / 22. 4. 2021.

**Prof. dr. sc. Slavko
Orešković novi dekan
Medicinskog fakulteta za
mandatno razdoblje od
2021./22. do 2023./24.**

NOVOSTI / 22. 4. 2021.

**E-znanstveni sastanak
"Primijenjena genomika u
COVID-19"**

SREDIŠNJA MEDICINSKA KNJIŽNICA /
22. 4. 2021.

**Knjigamed: za obavijesti o
indikacijama, mjerama
opreza i nuspojavama
priključite se Noći knjige
SMK**

SREDIŠNJA MEDICINSKA KNJIŽNICA /
22. 4. 2021.

**Prvi sveučilišni e-
udžbenik "Dječja i
adolescentna psihijatrija"**

PROTEKLIH se dana u hrvatskoj javnosti putem medija i društvenih mreža vodi žestoka rasprava između nekoliko poznatih hrvatskih znanstvenika, među kojima su najistaknutiji Ivan Đikić, Gordan Lauc, Igor Rudan, Dragan Primorac, Miroslav Radman i Igor Štagljar.

Neki od njih raspravljaju direktno preko Facebooka i Twittera, neki repliciraju u izjavama za medije, a neki se indirektno osvrću na kritike kolega i ipak se klone direktne konfrontacije.

Žestoka polemika hrvatskih znanstvenika

Spomenuti hrvatski znanstvenici se pretežito sukobljavaju u vezi sa svojim izjavama i predviđanjima koja se odnose na pandemiju koronavirusa. Padaju tu i optužbe za širenje lažnih vijesti, koruptivne odnose s vladajućima, pogrešna i neutemeljena predviđanja, šarlatanstvo itd. Istovremeno se traže i isprike, a u žestokoj polemici ne nedostaje ni ismijavanja, pa ni suptilnog vrijeđanja.

[>> Đikić Berošu: Zašto ne odgovorite tko je iz vladinog Savjeta zaradio na testovima?](#)

[>> Lauc prozvao druge znanstvenike: "Mislim da je vrijeme za ispriku"](#)

[>> Žestoka rasprava znanstvenika u komentarima ispod Laucovog statusa](#)

[>> Rudan objavio velik post o Laucu: On nema epidemiološko znanje](#)

Tko su od njih članovi Znanstvenog savjeta vlade?

NAJNOVIJE

NAJČITANIJE

VEZANO

1
min

Tuga u Kninu: "Djeca su svjesna da njihov prijatelj više neće doći u vrtić"

11
min

Prvi uhićeni sudac dovezen na ispitivanje u USKOK, pogledajte snimku

37
min

Osječki suci su uhićeni, može li Hrvatska sada tražiti izručenje Zdravka Mamića?

45
min

Đurđević demantira da je pitanje Vidović Krišto ocijenila političkim

1
h

Na koncerte i druga masovna okupljanja ići će se samo s covid-potvrdama, evo detalja

>> Rudan objasnio dva načina za borbu protiv koronavirusa: rigorozni i liberalni

- "Što se to onda, ovdje, zapravo zbiva? Zašto je pola milijuna mrtvih od gripe svake godine potpuno nezanimljivo široj javnosti, ali svaka smrt od covid-19 zanimljiva je do te mjere da država za državom razvijenog zapada upravo čini ekonomski suicid? Ili zašto javnosti nije zanimljivo šest milijuna smrti siromašne djece u svijetu? Čini se da bi žrtve svih spomenutih bolesti bilo čak i razumnije spašavati od pretežno umirovljenih, starih i bolesnih osoba diljem svijeta kojima sada prijete zaraza covidom-19." (26.03.2020.)
- "U Hrvatskoj je u 2019. godini prosječno umiralo oko 140 ljudi dnevno. Među njima, oko 60 ljudi umiralo je svakoga dana od svih kardiovaskularnih bolesti zajedno (infarkta miokarda i moždanog udara), a još oko 40 od svih oblika raka. Time je covid-19 danas postao vodeći dnevni uzrok smrti u Hrvatskoj, što je doista teško vjerovati za bilo koju zaraznu bolest u 21. stoljeću. Takvo što u Hrvatskoj nismo zabilježili desetljećima." (30.11.2020.)

Znanstvenici složni: Slijedi kritično razdoblje, posebna prijetnja su novi sojevi korone

Autor: [Poslovnih.hr](#), 10. veljača 2021. u 08:34 4 komentara

NAJČITANIJE

TRŽIŠTE U PORASTU

Veliko iznenađenje: Ova automobil došao je vrh ljestvice najprodavaniji u Hrvatskoj

---

PROVJERITE PONUDU

Javna dražba vozila: Prodaju se automobili za 2000 kuna

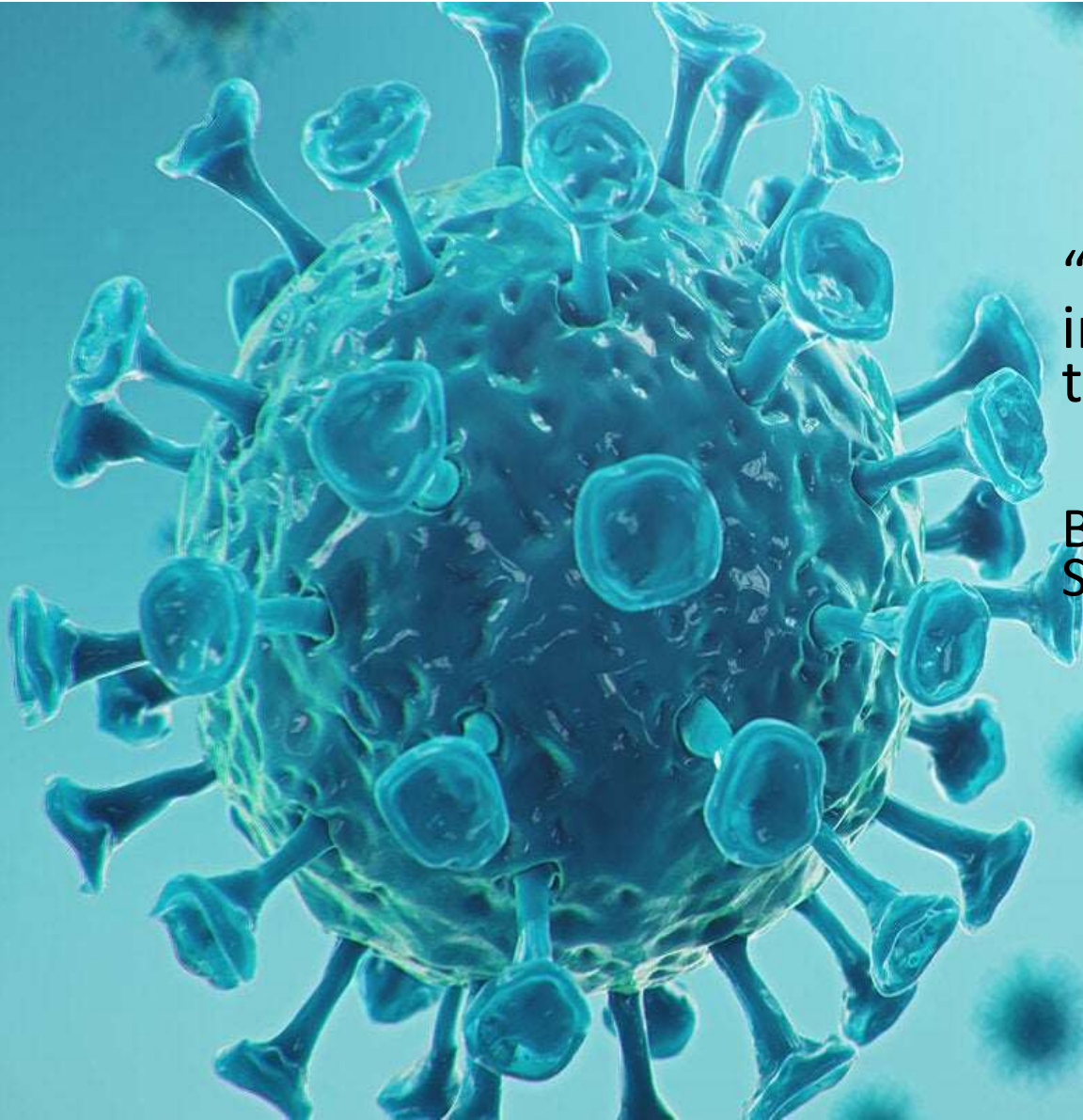

OD 16. LIPNJA

HZJZ objavio nove cijene PCR-a, antigenskog i

Znanstvene institucije

- znanost doživljena prvenstveno kroz medijske istupe poznatih znanstvenika
- kontradiktornost
- osobna „prepucavanja”
- odgovornost prema zajednici?

“The most important ingredient in all vaccines is trust.”

Barry Bloom, Harvard T.H. Chan School of Public Health

tvukusic@snz.hr